

Крістіна Петрик, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової освіти
Бердянського державного педагогічного університету

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ РЕЛОКАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

Пропонована стаття присвячена дослідженню можливостей використання сучасних технологій у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів в умовах релокації університету. Вимушене тимчасове переміщення ЗВО може призвести до низки викликів, пов'язаних із забезпеченням неперервності навчання та якості підготовки майбутніх фахівців. У статті досліджуються можливості та переваги використання сучасних технологій для забезпечення високої якості навчання.

Авторка розглядає вплив релокації університету на освітній процес та аналізує як упровадження сучасних технологій може бути використане для подолання цих викликів. Стаття розкриває вплив релокації на підготовку майбутніх учителів початкових класів та пропонує шляхи вдосконалення цього процесу через використання сучасних технологій для поліпшення навчання у цих умовах.

Ключові слова: сучасні технології; підготовка майбутніх учителів початкових класів; релокація університету; інновації в освіті; неперервність освітнього процесу; якість навчання.

Лім. 10.

Kristina Petryk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Primary Education Department,
Berdiansk State Pedagogical University

INTRODUCTION OF MODERN TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE CONTEXT OF UNIVERSITY RELOCATION

This article is devoted to the study of the possibilities of using modern technologies in the process of training future primary school teachers in the conditions of university relocation. The forced temporary relocation of a higher education institution can lead to a number of challenges related to ensuring the continuity of education and the quality of training of future specialists. The article explores the opportunities and benefits of using modern technologies to ensure high quality education.

The use of digital online platforms, tools and online learning applications, webinars and other innovative technologies allows students and teachers to carry out the educational process more efficiently, interactively and affordably. This expands their opportunities for self-development, promotes individualized learning, and provides access to knowledge anywhere and anytime. Overcoming the challenges associated with the university's relocation requires flexibility and adaptation from the participants in the educational process. Modern technologies are a necessary tool to support this process and ensure the stability and quality of education.

The author examines the impact of university relocation on the educational process and analyzes how the introduction of modern technologies can be used to overcome these challenges. This scientific article reveals the impact of relocation on the training of future primary school teachers and suggests ways to improve this process through the use of modern technologies to improve learning in these conditions. This article may be useful for higher education institutions and educational institutions that face the challenges of relocation and wish to improve the quality of future teachers' training. The research in this article points to the importance of integrating modern technologies into the educational process, such as distance learning technologies, project-based learning technologies, technology for organizing game-based learning interactions, and others, to ensure sustainable and high quality education, even in the changing conditions of university development.

Keywords: modern technologies; training of future primary school teachers; university relocation; innovations in education; continuity of the educational process; quality of education.

Постановка проблеми. Сфера освіти є однією з найбільш постраждалих від війни в Україні, яка постала перед новими викликами. Сучасна парадигма створює нову освітню траєкторію підготовки майбутніх учителів початкових класів. Умови сьогодення визначають потребу у фахівцях, які є не лише всебічно компетентними у професійній діяльності, але і суспільних сферах, здатних до самоосвіти й

успішної реалізації освітніх потреб з урахуванням їх динамічного розвитку. Релокація закладу вищої освіти є одним із каталізаторів для переосмислення традиційних методів навчання та вимагає адаптації освітнього процесу до нових реалій.

Рушійною силою переміщених закладів вищої освіти є наявність значного кадрового та інтелектуального потенціалу, і він може стати важливим джерелом для розвитку не тільки університету,

але й всього суспільства. Досвід викладачів стає гарантією стабільності та професіоналізму освітнього процесу, а інтелектуальний потенціал науково-педагогічних працівників забезпечує високий рівень якості формування нового покоління фахівців і лідерів [4, 47].

Аналіз останніх досліджень. Враховуючи актуальність проблеми й активні наукові пошуки серед освітян, питання забезпечення якісного освітнього процесу в синхронному / асинхронному форматі та неперервність навчання стають справжнім викликом для викладачів педагогічних ЗВО.

Специфіку впровадження сучасних технологій в освітній процес закладів вищої освіти досліджували вчені, які займаються проблемою професійної підготовки майбутніх учителів, зокрема й початкових класів: І. Андросук, І. Барбашова, Н. Бахмат, Т. Близнюк, О. Будник, В. Жигір, Л. Задорожна-Княгиницька, Т. Качак, О. Кіліченко, Л. Коваль, О. Комар, О. Кучай, Т. Кучай, О. Лінник, О. Матвієнко, О. Муковіз, Н. Нагорна, М. Нестеренко, О. Овчарук, І. Осадченко, Л. Пермінова, Л. Петухова, О. Пометун, О. Саган та ін.

Епоха цифрових інновацій пропонує широкий спектр різноманітних інструментів для впровадження сучасних технологій під час підготовки майбутніх учителів початкових класів та організації якісного освітнього процесу. Проте головним пріоритетом залишаються легкість та швидкість доступу, зручність у використанні.

Мета статті – розкрити специфіку впровадження сучасних технологій у процес підготовки майбутніх учителів початкових класів на досвіді Бердянського державного педагогічного університету.

Виклад основного матеріалу. Стійкість, мобільність, інтелектуальний розвиток науково-педагогічних працівників та їх здатність використовувати сучасні технології навчання в умовах вимушеного тимчасового переміщення університету попри всі виклики допомагають забезпечити якість вищої освіти [10].

Пропонуємо більш детально розглянути впровадження сучасних технологій, зокрема таких як технології дистанційного навчання, технології проєктного навчання, технологія організації ігрової навчальної взаємодії та інші, що відіграють важливу роль у покращенні якості навчання в умовах релокації університету.

Ключовою перевагою *технологій дистанційного навчання*, як зазначає Л. Коваль, є можливість планування і реалізації індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача освіти залежно від власних можливостей та потреб, що є характерним для концепції розвитку особистості. Важливим фактором у цьому напрямі виступає формування умінь самостійно розвивати навички когнітивної

діяльності з використанням сучасних і перспективних засобів інформаційних технологій [2, 159].

Використання спеціалізованих онлайн-платформ для навчання, таких як платформи для відеолекцій, інтерактивних завдань та онлайн-тестів, на думку М. Нестеренко, дає змогу студентам здобувати знання та навички незалежно від географічного розташування. Це особливо важливо під час релокації, коли доступ до офлайн-лекцій – обмежений [6, 101].

У Бердянському державному педагогічному університеті передовим інструментом дистанційного освіти є офіційна web-платформа – електронна підтримка Moodle, яка дає можливість викладачам розробляти та впроваджувати навчальний контент, а здобувачам, відповідно, використовувати його у майбутній професійній діяльності.

Так, наприклад, під час вивчення освітньої компоненти “Методика навчання іноземної мови в початковій школі з практикумом” (3 курс, спеціальність 013 Початкова освіта) здобувачі вищої освіти, маючи доступ до платформи Moodle, користуються лекційними матеріалами, відеопрезентаціями до кожної теми, вкладкою з переліком джерельної бази курсу. Для виконання деяких завдань з метою уточнення інформації студенти переходять за гіперпосиланнями на інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році з мовно-літературної освітньої галузі (іноземні мови); переглядають зразки уроків англійської мови в початковій школі, контент-аналіз чинних підручників з Англійської мови для 1–4 класів, прослуховують англомовні аудіокнижки, казки, мультфільми та пісні для початкової школи. У зручний для себе час виконують завдання для індивідуальних проєктів, практичні та самостійні роботи, переглядаючи методичні рекомендації та інструкції до них, і завантажують готові роботи у форматі Word, PDF, PowerPoint (PPT або PPTX) для перевірки. Окрім того, на сторінці курсу в Moodle здобувачі вищої освіти активно користуються запропонованим переліком онлайн-сервісів та корисних посилань на робочі аркуші з фонетики, відео, ігри та матеріали для аудіювання для навчання дітей читанню за допомогою фонетики – повторення коротких голосних, повторення початку та кінця приголосних, суміші S, диграфи приголосних ch, sh, ph, ck, wh, Soft C, Soft G) тощо. Останнім часом широкої популярності набув сервіс для створення безкоштовних флеш-карток для молодших школярів, доступних у форматі PDF. Завдяки йому студенти, зайшовши на сторінку курсу в Moodle, переходять за прямим посиланням на конструктор (<https://kids-flashcards.com/>) і самостійно створюють власні флеш-картки, які потім використовують під час розробки плану-конспекту уроку. Не менш

важливим є доступ здобувачів вищої освіти до повномовного курсу англійської мови, що включає мультиплікаційні анімаційні відео, ігри, тести, робочі таблиці, вправи, що допоможуть закріпити та зробити їх знання більш глибокими і перевести теоретичний матеріал в практичну площину за допомогою інтерактивних завдань. Окрім того, для підготовки до екзамену студенти користуються завантаженою на сторінці курсу програмою з питаннями та розуміють систему оцінювання. Саме тому надзвичайно важливим є онлайн-доступ до платформи Moodle та зазначених матеріалів курсу, що надає можливість якісного як синхронного, так і асинхронного навчання.

Для синхронного дистанційного навчання в університеті використовується сервіс Zoom, що дозволяє студентам спілкуватися з викладачами й однокурсниками в режимі реального часу у формі відеоконференцій та онлайн-зустрічей, навіть якщо вони перебувають у різних куточках світу. Це сприяє інтерактивності та можливості обговорення навчального матеріалу. Використання онлайн-додатків і програм для навчання дозволяє студентам вивчати матеріал в будь-який зручний для них час і місце. Це створює можливості для індивідуалізованого навчання та саморозвитку.

Так, на прикладі вибіркової освітньої компоненти “Self-брендінг та педагогічна ресурсність особистості” (4 курс, спеціальність 013 Початкова освіта) продемонструємо можливість виконання завдань здобувачами вищої освіти у дистанційному форматі. На практичному занятті з теми “Популяризація бренду майбутнього вчителя початкової школи в соціальних мережах, шляхи поширення досвіду та знань” студенти працювали над створенням унікального логотипу персонального бренду для власного блогу. Під час реалізації такого завдання вони, дотримуючись наданих порад та інструкцій, зосереджували увагу на тому, щоб логотип виділявся серед інших; був простим і легко запам’ятовувався; універсальним і придатним для використання в інтернеті. У процесі стилізації логотипу добирали символи та зображення, пов’язані з майбутньою професійною діяльністю, використовували яскраві кольори, шрифти та форми, які відображали індивідуальність задуму кожного студента, робили його унікальним поміж інших. Потім складали короткий опис для логотипу персонального бренду і презентували в онлайн-аудиторії.

У сучасних умовах педагогічні заклади вищої освіти зазнають обмежень у проведенні традиційного навчання в офлайн-форматі, тому ефективно організовують заняття, комбінуючи синхронний та асинхронний формат [8]. Викладачі оперативно й гнучко адаптуються до викликів, швидко переключаючи студентів з традиційного та змішаного навчання на дистанційний формат і навпаки.

Технологія проєктного навчання дає змогу індивідуалізувати освітній процес, створюючи сприятливі умови для одночасного залучення в нього здобувачів з низьким рівнем навченості та більш успішних, шляхом одночасної диференціації як складності, обсягу індивідуального завдання, так і рівня управління при виконанні проєкту.

Проєктна діяльність здобувачів вищої освіти, як зазначає Н. Бахмат, спрямована на формування самостійних дослідницьких умінь (постановка проблеми, збір і обробка інформації, проведення експерименту, аналіз отриманих результатів). Вона сприяє розвитку критичного мислення, творчих й аналітичних здібностей особистості, долучає до розв’язання конкретних життєво важливих проблем, підвищує мотивацію майбутніх учителів початкових класів до вивчення дисципліни, вдосконалює комунікативні навички та загалом формує проєктну культуру майбутнього педагога, необхідну для успішної діяльності в цифровому світі та відповідає вимогам сучасного освітнього середовища, що безперервно зазнає змін [1, 420].

Суть технології проєктного навчання, на думку Н. Нагорної, полягає у тому, щоб створити належні умови, за яких здобувачі вищої освіти самостійно отримують додаткові знання з різних джерел; вчать їх ними користуватися для виконання пізнавальних і практичних завдань; набувають комунікативних умінь, працюючи в різних групах; розвивають особистісні дослідницькі уміння (виявлення проблем, отримання інформації, спостереження, проведення експерименту, його аналізу, узагальнення тощо); розвивають системне мислення [5, 53].

Наведемо приклад організації проєктної діяльності здобувачів вищої освіти в рамках вивчення освітньої компоненти “Методика навчання української мови в початковій школі” (3 курс, спеціальність 013 Початкова освіта). Так, виконання творчого відеопроєкту “Код нації українського народу на сторінках підручників мовно-літературної освітньої галузі” (на прикладі підручників “Українська мова. Буквар”, “Українська мова та читання” для учнів 1–4 класів) до Дня української писемності та мови, передбачало кілька послідовних етапів: вибір теми, затвердження ідеї та розподіл обов’язків між командою проєкту, презентацію та його обговорення, реалізацію. Після виконання окреслених завдань з метою сприяння формуванню патріотичної свідомості здобувачів вищої освіти, популяризації української мови в Україні та за кордоном, використовуючи цифрові технології, студенти розмістили готовий відеопроєкт у соціальних мережах, на YouTube факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету, отримали вподобайки і коментарі однодумців [7].

У рамках вибіркової освітньої компоненти “Self-брендинг та педагогічна ресурсність особистості” (4 курс, спеціальність 013 Початкова освіта) на практичному занятті з теми “Розвиток персонального професійного іміджу” здобувачам вищої освіти було запропоновано розробити власну «Візитку», використовуючи сучасний онлайн-сервіс <https://evizitka.cc/>. Після створення «Візиток» студенти 4 курсу провели онлайн-тренінг зі створення іміджу вчителя ПШ (командна робота) для молодших курсів на якому презентували Я-образ майбутнього вчителя початкової школи у вигляді відеопрезентації за власною розробкою.

На іншому практичному занятті з теми “Брендинг у цифровому просторі: сайт майбутнього вчителя початкової школи” здобувачі вищої освіти розробляли власний сайт майбутнього вчителя початкової школи / вчителя-практика, заповнюючи його відповідним контентом. Під час практичного заняття презентували свої готові вебсайти перед онлайн-аудиторією. Сайти були яскравими, відзначалися оригінальним дизайном, цікавими й актуальними матеріалами, що розкривало професійну готовність майбутніх педагогів до здійснення освітнього процесу в дистанційному форматі.

У процесі реалізації технології проєктного навчання радикально змінюються роль і місце викладача в освітньому процесі. З носія знань він перетворюється на організатора пізнавальної діяльності, консультанта й однодумця. Уміння користуватися методом проєктів – показник високої кваліфікації, прогресивної методики навчання і розвитку здобувачів вищої освіти. Навчальний проєкт може бути індивідуальним або груповим, а також короткочасним або довготривалим. Він передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, які дають змогу здобувачам вищої освіти розв’язувати певну проблематику в результаті самостійних дій з обов’язковою презентацією отриманих результатів.

Технологія організації ігрової навчальної взаємодії, на переконання О. Комар, – це системний, заснований на особистісно-діяльнісному підході засіб організації діяльності здобувачів вищої освіти, який передбачає цілеспрямований педагогічний вплив з метою створення позитивної мотивації до навчання. Водночас реалізація технології організації ігрової навчальної взаємодії сприяє якнайповнішому розкриттю індивідуальних особливостей кожного учасника, дає змогу викладачеві привернути увагу студентів і протягом досить тривалого часу підтримувати їхній інтерес до важливих ознак і складних питань теми, що вивчається. Така технологія заснована на діяльнісному підході, що забезпечує здобувачеві вищої освіти позицію суб’єкта власного учіння, інтенсифікацію пізнавальної діяльності, генералізацію знань і вмінь учнів з метою використання їх у нестандартних умовах [3, 25].

У контексті зазначеного, хочемо наголосити, що технологію ігрової навчальної взаємодії у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів застосовуємо доволі часто, що допомагає зробити освітній процес більш захопливим, продуктивно-творчим і ефективним. Використання сучасних онлайн-ігор, сервісів та додатків в освітньому процесі ЗВО сприяє стимулюванню та мотивації здобувачів вищої освіти, що допомагає досягненню навчальних і пізнавальних цілей. Технологія ігрової навчальної взаємодії може зробити навчання більш якісним, спонукаючи студентів до активної участі та самостійної роботи над знаннями. Завдяки ігровим завданням можна створити стимулююче середовище, де навчання стає цікавим та цілеспрямованим.

Так, наприклад, під час вивчення освітньої компоненти “Методика навчання української мови в початковій школі” (3 курс, спеціальність 013 Початкова освіта) з метою залучення широкої аудиторії здобувачів вищої освіти для обговорення теми “Методика вивчення самостійних частин мови в початковій школі” використовуємо онлайн-сервіс Mentimeter. Він є зручним, оскільки проведення миттєвого онлайн-опитування в режимі реального часу, дає змогу отримати якісні, максимально відверті відповіді здобувачів вищої освіти, оскільки вони не бояться висловити свої думки, бо залишаються анонімними. У процесі роботи над виучуваною темою бачимо як “Хмара слів” поступово заповнюється ключовими словами, що свідчать про актуальність; розуміємо, на чому потрібно зупинитися і приділити більше уваги.

У рамках вивчення освітньої компоненти “Методика навчання іноземної мови в початковій школі з практикумом” (3 курс, спеціальність 013 Початкова освіта) з теми “Формування іншомовної лексичної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках іноземної мови в початковій школі” за допомогою онлайн-сервісу JeopardyLabs ми проводили онлайн-гру у вигляді вікторини, що сприяло закріпленню знань здобувачів вищої освіти. Окрім того, для перевірки знань з теми “Формування іншомовної мовленнєвої компетентності здобувачів початкової освіти у процесі письма” студенти виконали інтерактивні вправи на онлайн-платформі Learningapps.org. Доступні формати організації інтерактивних веб-завдань включали такі варіанти: множинний вибір, вправи на відповідність (знайти пару, класифікація) або закриті тести (заповнити пропуски, вільна текстова відповідь тощо). Багатофункціональний інструмент Wordwall розв’язав одне з найважливіших завдань освітнього процесу в дистанційному форматі – підвищення мотивації здобувачів вищої освіти. За допомогою цього ресурсу ми організовували диференційоване й індивідуальне навчання, створюючи різні за складністю типи завдань, які активізували увагу майбутніх педагогів та зробили

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ РЕЛОКАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

навчання більш цікавим і змістовним. Використання зазначених інструментів та онлайн-сервісів допомогло підбадьорити студентів та стимулювати їх до поліпшення навчальних результатів, сприяло самоорганізації, розвитку командної роботи, конкуренції та співпраці з одногрупниками.

Отже, використання сучасних технологій дистанційного навчання, проєктного навчання, організації ігрової навчальної взаємодії допомагає забезпечити неперервність навчання та підвищити якість освіти в умовах тимчасового вимушеного переміщення університету.

Саме тому, у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти викладачі мають гнучко підходити до організації освітнього процесу в умовах зміненої реальності та оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, системами, методиками, вміннями застосовувати цифрові технології навчання, розвитку й виховання майбутніх фахівців; психолого-педагогічним інструментарієм; створювати сприятливі умови для організації педагогіки партнерства, зокрема, розвивати вміння успішно взаємодіяти з колегами, молодшими школярами та їхніми батьками; здатність співпрацювати в команді, групі.

Висновки. В умовах сьогодення упровадження сучасних технологій стає важливим невід'ємним інструментом для удосконалення процесу навчання та підготовки майбутніх учителів початкових класів, особливо в умовах релокації університету. Під час аналізу та дослідження цієї теми з'ясовано, що сучасні технології можуть допомогти ефективно подолати виклики, пов'язані з вимушеним тимчасовим переміщенням університету внаслідок окупації, та створити нові можливості для навчання та розвитку майбутніх педагогів.

Таким чином, упровадження сучасних технологій під час підготовки майбутніх учителів початкових класів в умовах релокації університету є важливим і виправданим кроком. Такий підхід дає змогу підтримувати якість освіти та розвивати потенціал як здобувачів вищої освіти, так і викладачів навіть у змінних умовах. Використання сучасних технологій сприяє підготовці майбутніх педагогів, які зможуть ефективно впроваджувати інноваційні підходи в освітній процес початкової школи.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним напрямом подальших дослідницьких пошуків убагаємо можливість поглиблення аналізу проблеми вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи засобами сучасних технологій у соціокультурних реаліях повоєнної відбудови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахмат Н.В. Проєктна культура майбутніх педагогів: ефективність використання електронних ресурсів.

Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2024. Вип. 213. С. 417–423.

2. Коваль Л.В. Європейський вектор стратегічних змін у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. пр. Запоріжжя: КПУ, 2021. Вип. 76. С. 58–161.

3. Комар О.А. Теоретичні питання підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* Кропивницький. 2022. Вип. 207. С. 22–27.

4. Лиман І., Петрик К. Традиції та новації: міжнародний і європейський досвід освітньої діяльності Бердянського державного педагогічного університету в умовах релокації. *Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій*. Київ: APREI, 2023. Вип. VIII. С. 46–55. URL: <http://yearlybook-aprei.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/The-Ukrainian-Yearlybook-on-European-Integration-Studies-Issue-VIII.-2023.pdf>

5. Нагорна Н.О. Формування проєктно-технологічної компетентності майбутніх учителів технологій у процесі навчання проєктуванню і моделюванню. *Вища школа*. 2020. № 9 (193). С. 49–57.

6. Нестеренко М. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до організації дистанційного навчання в умовах сучасного освітнього ландшафту. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*: зб. наук. пр. Бердянськ: БДПУ, Вип. 3. 2021. С. 98–105.

7. Творчий відеопроєкт “Код нації українського народу на сторінках підручників мовно-літературної освітньої галузі” до Дня української писемності та мови. URL: <https://youtu.be/MPvFwt8YIS0> (дата звернення: 21.04.2024).

8. Alekksieieva H., Petukhova L., Nesterenko M., Petryk K. & Bernátová R. Quasi-professional educational environment in the professional training of future teachers. *Turkish Online Journal of Distance Education*. 2023. No. 24 (2). pp. 19–31. URL: Available at: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojde/issue/76597/1078800>

9. Kuzminskyi A.I., Kuchai O.V., Bida O.A., Chychuk A.P., Sihetii I.P., Kuchai T.P. Distance learning in the training of specialists in higher education. *Modern information technologies and innovative teaching methods in training specialists: methodology, theory, experience, problems: a collection of scientific papers*. 2021. No. 60. pp. 50–58.

10. Lopatina H., Tsybuliak N., Popova A., Bohdanov I. and Suchikova Y. University without Walls: Experience of Berdyansk State Pedagogical University during the war. *Problems and Perspectives in Management*. 2023. No. 21(2-si). pp. 4–14. DOI: [https://doi.org/10.21511/ppm.21\(2-si\).2023.02](https://doi.org/10.21511/ppm.21(2-si).2023.02)

REFERENCES

1. Bakhmat, N.V. (2024). Proiektna kultura maibutnikh pedahohiv: efektyvnist vykorystannia elektronnykh resursiv [Project culture of future teachers: the effectiveness of using electronic resources]. *Proceedings. Series: Pedagogical sciences*, Vol. (213), pp. 417–423. [in Ukrainian].

2. Koval, L.V. (2021). Yevropeyskyi vektor stratehichnykh zmin u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly [European vector of strategic changes in

the professional training of future primary school teachers]. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools: coll. of science works. Zaporizhzhia*, Vol. 76. pp. 158–161. [in Ukrainian].

3. Komar, O.A. (2022). Teoretychni pytannia pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do zastovuvannia innovatsiinykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Theoretical issues of training future primary school teachers to use innovative technologies in professional activities]. *Proceedings. Series: Pedagogical sciences, Kropyvnytskyi*, Vol. 207, pp. 22–27. [in Ukrainian].

4. Lyman, I., Petryk, K. (2023). Tradytsii ta novatsii: mizhnarodnyi i yevropeiskyi dosvid osvithoi diialnosti Berdianskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu v umovakh relokatsii [Traditions and Innovations: International and European Experience of Educational Activities of Berdiansk State Pedagogical University in the Conditions of Relocation]. *Ukrainian Yearbook of European Integration Studies*. Kyiv, APREI, Vol. VIII. pp. 46–55. Available at: <http://yearlybook-aprei.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/The-Ukrainian-Yearlybook-on-European-Integration-Studies.-Issue-VIII.-2023.pdf/> [in Ukrainian].

5. Nahorna, N.O. (2020). Formuvannia proiektno-tekhnolohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv tekhnolohii u protsesi navchannia proiekтуvanniu i modeliuvanniu [Formation of project and technological competence of future technology teachers in the process of teaching design and modeling]. *High school*. No. 9 (193). pp. 49–57. [in Ukrainian].

6. Nesterenko, M. (2021). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v umovakh suchasnoho osvithnoho landshtafu [Preparing future primary school teachers for the orga-

nization of distance learning in the modern educational landscape]. *Scientific notes of Berdyan State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences: coll. of science works*. Berdiansk, Vol. 3. pp. 98–105. [in Ukrainian].

7. Tvorchyi videoproiekt “Kod natsii ukrainskoho narodu na storinkakh pidruchnykiv movno-literaturnoi osvithnoi haluzi” do Dnia ukrainskoi pysemnosti ta movy [Creative video project “The Code of the Nation of the Ukrainian People on the Pages of Textbooks in the Language and Literature Educational Field”]. Available at: <https://youtu.be/MPvFwt8YIS0> (Accessed 21 Apr. 2024) [in Ukrainian].

8. Aliksieieva, H., Petukhova, L., Nesterenko, M., Petryk, K. & Bernátová, R. (2023). Quasi-professional educational environment in the professional training of future teachers. *Turkish Online Journal of Distance Education*, No. 24 (2), pp. 19–31. Available at: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojde/issue/76597/1078800> [in English].

9. Kuzminskyi, A.I., Kuchai, O.V., Bida, O.A., Chychuk, A.P., Sihetii, I.P. & Kuchai, T.P. (2021). Distance learning in the training of specialists in higher education. *Modern information technologies and innovative teaching methods in training specialists: methodology, theory, experience, problems: a collection of scientific papers*, No. 60, pp. 50–58. [in English].

10. Lopatina, H., Tsybuliak, N., Popova, A., Bohdanov, I. & Suchikova, Y. (2023). University without Walls: Experience of Berdiansk State Pedagogical University during the war. *Problems and Perspectives in Management*, No. 21(2-si), pp. 4–14. DOI: [https://doi.org/10.21511/ppm.21\(2-si\).2023.02](https://doi.org/10.21511/ppm.21(2-si).2023.02) [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.05.2024

“Молодий спеціаліст стає хорошим учителем, перш за все, завдяки обстановці творчої праці педагогічного й учнівського колективів”.

Василь Сухомлинський
український педагог

“Метафори й історії набагато сильніші (на жаль) за ідеї. Ідеї з’являються й зникають, історії – залишаються”.

Насім Тіалєб
лівансько-американський літератор, науковець

“Найближчий розгляд історії переконує нас у тому, що дії людей впливають з їхніх потреб, їхніх пристрастей, їхніх інтересів... І лише вони відіграють головну роль”.

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель
німецький філософ

